

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslov: **KOROŠKI SLOVENEK**,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. Posamezna številka 10 Rpf

Stane četrtletno: RM 1.—; celoletno: RM 4.—
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din 100.—

Ugodni razvoj Jugoslavije.

V naslednjem podajamo v prosti besedi članek beograjskega dopisnika dunajske „Reichspost“ z dne 12. t. m. o političnem in gospodarskem podvigu kraljevine Jugoslavije.

Z zopetno združitvijo Vzhodne marke z Veliko Nemčijo je Jugoslavija postala sosedna nemške države. Starodavnim narodnim stikom se je tako pridružila tudi skupna državna meja. S samostojno Avstrijo je izginilo s sveta ono podonavsko ognjišče nemirov, ki je ustvarjalo notranje- in zunanje-politične spore, kateri so ovirali pred 20 leti doseženo državno enotnost jugoslovanskih plemen.

Pred tremi leti, dne 24. junija 1935, je prevzel vlado dr. Milan Stojadinovič. Notranji položaj je bil napet, zunanje-politično so obstajala razna trenja, obsežna gospodarska kriza je pustila globoke sledove. Stojadinovičeva vlada si je stavila cilj, da državo notranje pomiri, premaga gospodarske težave in uredi zunanje-politični položaj v pozitivnem smislu. Državno vodstvo Jugoslavije ni bilo nikdar lahka zadeva, Stojadinovičeva vlada pa je prevzela najtežjo nalogo. Kljub neugodnim izgledom se ji je tekom 3 let posrečilo doseči napredek, kakršnega še ni dosegla nobena druga vlada poprej.

Skozi desetletja je bil Balkan „smodnišnica Evrope“ in „kot evropskega neurja“. Danes pa je balkanski polotok pomirjen, najnevarnejše napetosti so izravnane — in h temu je pripomogla v bistveni meri jasna smer jugoslovanske zunanje politike. Manjšinski sporazum med Jugoslavijo in Rumunijo, prijateljski pogodbi z Bolgarijo in nato z Italijo jamčijo za mir in prijateljstvo na doslej izredno ogroženih mejah in odstranjujejo nevarnosti, ki so doslej ogrožale vse balkanske države. Jugoslavija je nadalje ne oziraje se na zadržek, ki ga predstavlja Mala zveza, razčistila in razorožila ozračje do Madžarske. Jugoslovanska politika dokazuje, da ni zgolj privesek Francije, marveč da vodi samostojno, jugoslovansko politiko po lastnih potrebah, politiko, ki je učlenjena v odnose in razmerja, dana po naravi. Kar se tiče nemško-jugoslovanskih stikov, je dejal dr. Stojadinovič: „Združitev Avstrije z Nemčijo je vzela vsa Jugoslavija s polnim razumevanjem na znanje kot zgodovinsko nujnost, ki je bila neizogibna. Jugoslovanski narod sam se je bil težko boril za samoodločbo in za svojo združitev v večji državi. Zato je zamogel polno in v celoti razumeti naravno stremljenje nemške Avstrije za združitvijo z Rajhom. Mi se veselimo, da smo postali sosedje prijateljskega nam velikega nemškega naroda, s katerim nas povezuje toliko interesov in s katerim živimo že toliko časa v odkritih in prijateljskih vezeh.“

Uspešna zunanja politika Stojadinovičeve vlade je razprostilila mnogo sil in jih usmerila k ciljem notranjega pomirjenja in gospodarskega podviga. Sicer so ob razgovorih okoli konkordata med Srbi in Hrvatimi še enkrat zagoreli zublji napetosti, ki je pod Jevtičevno vlado postala že skoroda neznosna. Z odločno roko, ki je upoštevala plemenske posebnosti in povezujočo skupnost, se je ministrskemu predsedniku posrečilo, da je zmanjšal obstoječo napetost med Zagrebom in Beogradom in s koristnimi ukrepi vzel opoziciji veter izpred jader. Posrečilo se mu je najti rešitev, ki upošteva posebne želje plemen in ki hkrati ne ogroža zamisli jugoslovanske skupnosti; posrečilo se mu je, da je razširil osnove vlade s tem, da je pridobil poleg Slovencev in muslimanov zase tudi Srbe in v rastoči meri našel naklonjenost Hrvatov. Nikakor ni podcenjevati uspeha, da je izločil vpliv hrvaških izseljencev in omogočil povratak nekaterih vodilnih Hrvatov iz inozemstva. Seveda, hrvaško vprašanje še ni nikakor rešeno. A Stojadinovič je pripravil vse za njegovo rešitev in nadaljni sporazum, ki bi Hrvatom prinesel pomirjenje, zavisi predvsem od pogledov in zadržanja hrvaških politikov, če in v koliko bodo šli preko same kritike.

Notranji položaj se je umiril tudi po izredno velikopotezni gospodarski politiki, ki je omogočila

obsežen gospodarski podvig. Dr. Stojadinovič prihaja iz gospodarstva v politiko. Prvi njegov gospodarski ukrep je bila ureditev kmečkih dolgov, vprašanje, ki so ga sicer skušali rešiti tudi prej, a ga niso rešili in je zato prizadevalo velike težave. Nato je znižal zemljiške davke, z raznimi ukrepi, predvsem z zvišanjem izvoza je zaščitil gospodarski trg in ustalil cene, s čimer so ohranile svojo višino tudi cene kmetijskih pridelkov. V nadaljnjem razvoju je dr. Stojadinovič saniral močno zadolžene kmetijske zadruge v Hrvaški in Vojvodini. Nato je izdelal načrt za boljšo uporabo domačih surovin, za preiščljeno industrializacijo in za podvig življenjskega standarda z izboljšanjem dohodninskih in socialnih ter izgraditvijo prometnih prilik. Razvila se je metalurgična industrija: premogokopi v Zenici, bakreni rudniki v Boru, rudniki cinka, svinca in srebra v Trepči,

podjetje za pridobivanje aluminija v Lozovcu, celulozna tovarna v Drvaru so se velikopotezno izgradile. Za razširjenje cestnega in železniškega omrežja je bil tvoren kredit 1 in pol milijarde, za ostale gospodarske potrebe je bilo razpisano notranje posojilo 4 milijard. Vlada je pomagala tudi socialno slabo stoječemu delavstvu in sicer s kolektivnimi pogodbami, določitvami najnižjih plač, najvišjega delovnega časa, bolniškim zavarovanjem in sličnimi postavnimi določili. Omeniti je še treba rastoči ugled Jugoslavije v tujsko-prometnem oziru.

Dr. Stojadinovičeva vlada je v treh letih smotrne politične in gospodarske skrbi dosegla čudovite uspehe. Če se je pred 3 leti govorilo o krizi v Jugoslaviji, se sme danes govoriti samo še o podvigu Jugoslavije, ki ima v bodočnosti najlepše izgleda.

Angleži rešujejo evropski mir.

Spet so v španskih vodah neznana letala bombardirala tri angleške parnike. Na ogorčene proteste opozicionalnih poslancev angleške zbornice je šef angleške vlade Chamberlain prosto-dušno priznal krivdo ladijskih poveljnikov, ki so se pustili premotiti po visokih nagradah za svoje tovore. Ta prizor v jasni luči ponazarja prizadevanja angleške vlade za ohranitev miru v Evropi. Mirovna posredovanja angleške vlade v vseh spornih zadevah Evrope prilajajo vedno očitneje do izraza. Špansko vprašanje je očitno mojstrila in pričakovati je njene diplomatske akcije v manjšinskem vprašanju Čehoslovaške.

Angleško posredovanje v španskem sporu beleži trenutno znaten uspeh. Odbor za nevmešavanje si je osvojil Chamberlainov predlog, naj se ves pomorski promet ob španski obali mednarodno nadzoruje, prostovoljci naj se odpokličejo v razmerju višine posameznih skupin iz Španije, nakar naj odločita vojskujoča se španska tabora, čigava je Španija. Vlada hoče sedaj sklicati sestaneke Anglije, Francije, Italije, Rusije in Nemčije, ki naj bi uvedel celo že mirovna pogajanja. V španskem sporu je uspeh angleške vlade vsaj zaenkrat nedvomljiv.

Nemški listi beležijo vesti nekega francoskega lista, po katerih obstaja možnost odstopa prezidenta Čehoslovaške dr. Beneša. Po pisanju tega lista se dr. Beneš odločno zoperstavlja spremembi ustave in vladnega sistema. Da je uspeh pogajanj praške vlade z narodnimi manjšinami še dvomljiv, kaže pisanje praške „Narodne politike“, ki ocenjuje nemški predlog (katerega smo priobčili v zadnji številki, op. ur.) za docela nesprejemljiv in poudarja, da stoji borbenemu nemštvu sudetskega ozemlja nasproti 440.000 Čehov kot živ obrambni ščit.

Znamenit politični jubilej v Jugoslaviji. Minuli teden so minula tri leta, odkar upravlja kraljevino Jugoslavijo vlada dr. Stojadinoviča, dr. Antona Korošca in dr. Mehmeda Spaha. Povodom jubileja so posvetili domala vsi inozemski listi dolge članke položaju kraljevine in vladnemu delu v triletnem razdobju. Članki pričajo o tem, kako visoko je narastel ugled jugoslovanske države v zadnjem času. Na uvodnem mestu ponatiskujemo uvodnik jugoslovanske priloge dunajske „Reichspost“.

Dr. Stojadinovič je obiskal Italijo. Minuli teden se je mudil v Benetkah predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinovič. Sprejel ga je zunanji minister Ciano ter imel z njim daljši razgovor. Nato je odpotoval v Riccione, kjer se nahaja na letovanju italijanski šef Mussolini. O potovanju samem kakor o razgovorih ni bilo izdano nobeno uradno poročilo, inozemski listi pa domnevaajo, da je šlo pri tem za jugoslovansko posredovanje med Italijo in Francijo. Baje je to posredovanje zaželela Anglija. Vsekakor je obisk potrdil prijateljske odnose med obema sosedama ob Jadranu.

Šolanje upravnega uradništva v naši državi. Minuli teden je vodja državne pisarne minister Lamers otvoril na Dunaju, v Gradcu in v Inomostu u-

pravne akademije, namenjene šolanju državnega uradništva. Ob otvoritvi je poudaril, da bo nova država tirjala mnogo več od javnega uradništva kakor bivša. Zato je vlada po vzorcu v Rajhu uvedla tudi na ozemlju bivše Avstrije upravne akademije, ki naj nudijo uradništvu potrebno izobrazbo in svetovno-nazorni pouk. Šolanje se bo vršilo v obliki tečajev strokovnega in splošno-izobraževalnega značaja. Novi uradniki morajo poznati bistvo narodnega socializma in biti strokovno na višku.

Nemški uredniški zakon v Vzhodni marki. Minule dni je stopil v veljavo nemški uredniški zakon. Po njem so postali uredniki političnih listov nosilci javnih nalog in je njihova služba javno-pravnega značaja. Za izvrševanje uredniškega poklica je potreben sprejem v listo poklicnih urednikov, ki je vezan na gotove predpogoje. Uredniški stan uživa samoupravo, njegova organizacija je javno-pravna, njegovi člani so podvrženi svojim poklicnim sodiščem. Kdor ni v uredniškem seznamu, ki se za bivšo Avstrijo vodi na Dunaju, ne sme izvrševati uredniškega poklica. Uredniki so dolžni, da iz listov odstranijo vse, kar služi sebičnim ciljem, slabi občestveno, kulturno in gospodarsko silo Nemčije ali žali verska čustva drugih, nadalje vse, kar je proti časti in dostojanstvu Nemca ali ogroža čast ali blaginjo drugega in končno vse, kar je proti pravosti. V zasebnem in javnem življenju morajo uredniki živeti svojemu visokemu poklicu primerno.

Židje so se zatekali v Berlin. Med židje je postala nekaka moda, da so se v zadnjem času začeli zbirati v Berlinu, kjer da so najbolj varni. Ob nedeljah in praznikih so židje od vsepovsod potovali na oddih v Berlin. Sedaj je posegel vmes minister Goebbels ter odredil, naj policija in SS-oddelki preiščejo določenega dne restavracije, kinodvorane, zabavišča in gledališča. Dognali so, da se je nahajalo v mestu več tisoč židov iz drugih krajev. Odpravili so jih v njihova biališča.

Zmaga boritelja za svobodo Irske, de Valere. Predzadnje nedeljo je volilo irsko ljudstvo poslance v novo poslansko zbornico. Volitve je razpisal predsednik vlade de Valera, ker je doslej razpolagal v zbornici z jako pičlo večino. Pri volitvah mu je ljudstvo izkazalo zvestobo. De Valera razpolaga odslej z 16 poslanci več ko doslej in bo nemoteno nadaljeval svoje delo za kulturni in gospodarski podvig svojega naroda. Že je izdelal načrt gospodarske petletke, po kateri naj se postavi kmetijstvo na podlago, da bo država imela od nje trajen dobiček, izboljša naj se kmetijsko gospodarstvo, izvedejo obsežne socialne preosnove za kmete, predvsem starostno in nezgodno zavarovanje, preuredi in izpopolni naj se končno irsko osnovno školstvo, da bo zamoglo služiti malemu irskemu človeku.

Kaj stane španska meščanska vojna? Španska narodna banka v Madridu je objavila poročilo o svojem poslovanju do aprila tekočega leta. Iz nje je razvidno, da se je v 22 mesecih državljanske vojne zmanjšala zlata zaloga od 2200 milijonov na 1600 milj. španskih pezeta. V istem času je državni zaklad potrošil 9 milijard pezeta za državne potre-

be. Nič manjše izdatke je morala imeti nacionalna vlada generala Franca. Konec bo pač ta, da bo špansko narodno premoženje znižano na polovico ali še več, treba bo desetletja za zopetno zgraditev porušeni mest in popravitev upustošenih pokrajin. In kdo vrne življenje stotisočim Špancem in kdo premosti do skrajnih meja izvršeno notranjo razdvojitve naroda?

Ostalo v enem stavku. V New Yorku sta se borila za boksarsko svetovno prvenstvo črnc Louis in Nemeč Schmelling. Slednji je po 3minutnem boju podlegel. — V Združenih državah je pri mestu San Paolo iztiril brzovlak z mosta v reko, pri čemer je bilo 55 mrtvih in mnogo ranjenih. — Rumunski kralj Karol je obiskal turškega prezidenta Atatürka, njegov zunanji minister pa London. Gre očitno za tesno sodelovanje med Anglijo, Turčijo in Rumunijo. — V naši državi živi okoli 600.000 židov. — Pogajanja med Italijo in Francijo so se obnovila. — V Palestini se pobijajo židje in Arabci. — Turki nameravajo nasilno zasesti Aleksandrijo, pristanišče v Mali Aziji, ki je doslej pod francoskim pokroviteljstvom. — Na Viču pri Ljubljani je pogorela tovarna Združenih opekarn. — Bivši avstrijski kancler Schuschnigg se je po pisanju inozemskih listov v času internacije poročil z groficom Vero Fuggerjevo. — Na Kitajskem in v Indiji divja kolera. — Rdeče španske čete so se koncem minulega tedna branile pri mestu Saguntu, ki leži nekako 30 km ob Valeciji. — Kitajci osredotočujejo obrambo pri mestu Hankov, ki ga bodo japonske čete prejkoslej skušale zavzeti. — Praška vlada nadaljuje svoja pogajanja z zastopniki narodnih manjšin. — Anglija izda dnevno 1 milijon funtov za oboroževanje. — Umrla je mati sedanje angleške kraljice. — Rumunska vlada je ukinila samoupravo vseh zasebnih društev, torej tudi manjšinskih organizacij. — Ameriška vlada bo v javna dela investirala 100 milj. dolarjev, da omili brezposelnost.

Amerikanski poslanec o slovenskem narodu. V kongresu ameriških poslancev je 17. p. m. govoril poslanec Robert Crosser, ki je že desetič izvoljen pri volitvah v ameriško zastopstvo, o Slovencih sledeče: „Preteklo nedeljo sem bil počaščen od zastopnikov malega slovenskega naroda v Clevelandu, ki me je povabil na otvoritev jugoslovenskega kulturnega vrta. Povem vam, da so Slovenci ljudje, katerim v vseh svojih dolgih letih občevanja z narodi še nisem našel para. Ti Slovenci v Clevelandu so inteligentni, lojalni Amerikanci in nas rojene Amerikance prevladuje nekaka nova, vzvišena misel, ko se pogovarjamo s temi ljudmi, ki so v resnici vredni vsega našega spoštovanja. Poznam Slovence že nad 30 let, odkar sem tu med vami. Toda nisem imel prilike še vse do 15. maja letos priti v stik s toliko voditelji slovenskega naroda, ki bi tako inteligentno predstavljali ne samo svojega naroda, pač pa našo Ameriko!“ „Ameriška domovina“ pripominja, da so Slovenci pridobili kot narod na ugledu v dneh bivanja ljubljanskega župana dr. Adlešiča več kot v vseh letih svojega bivanja v Zedinjenih državah.

Podlistek

Jack London:

P. Holeček:

Klic divjine.

(10. nadaljevanje.)

To je bilo za Buka preveč in ni se mogel nič več brzdati. Planil je kakor besen na Špica in se s tako silo zaletel vanj, da sta se oba prekopicnila v rahli sneg. Špic se je prvi pobral s tal, se zakadil v Buka in ga vgriznil v pleče; dvakrat so zaškrtnili njegovi zobje kakor čeljusti jeklene pasti, nato je odskočil naglo ko blisk. Buk je mahoma sprevidel, da je prišel usodni trenutek in da se mora boriti na življenje in smrt. Režeč in renčeč v divjem sovraštvu, z naščetinjeno dlako na hrbtu in z zarečimi očmi sta krožila drug okoli drugega in prežala na ugodno priliko. Buk se ni ozrl in ni spustil nasprotnika z oči; vendar je dobro vedel, kaj se godi okoli njega. Nikjer ni bilo slišati niti najmanjšega šuma, nobena sapica ni zapihljala, še listič se ni zganil. Tiho in oprezno so se približali ostali psi in obstopili oba bojevnika. Molčali so in stali nepremično, samo oči so jim gorele v divjem ognju in sapa se jim je v oblakih dvigala iz gobcev. Vse to je vedel, dasi se ni ozrl.

Špic je bil izkušen borec. Prišel je bil s Špicbergov in se na potovanju po ledenih severnih krajih in preko mrzle Kanade seznanil z raznimi psi, se z njimi meril in se od njih učil. Znal se je pač hudo razkačiti, ali njegova razkačenost ni bila nikoli slepa. Hote! je nasprotnika umoriti, na kosce

Führer, stranka in država.

Uvodna beseda. Naš list ima med drugim nalogo posrednika med ljudstvom in državo. To svojo nalogo more vršiti najprej s tem, da seznanja bralce z državnim ustrojem, z vsebino novih postav in z značajem javnih organizacij in ustanov. Državljeni, ki dodobra poznajo novo politično življenje, se lažje znajdejo v njem od neukih, narodna manjšina pa bo po tej poti tudi zaznala za sredstva, da napoti državo k zaščiti svojega kulturnega razvoja. Iz tega spoznanja nadaljujemo danes sestavek o novem političnem življenju in sicer podajamo v prosti besedi misli iz nedavnega predavanja ministra Franka o enotni nemški državi.

Osnove novega gledanja naroda in države. Na dnu narodno-socialistične revolucije so tri osnovne misli in sicer: rasa, zemlja in narodno delo. Zaščita le-teh je glavni namen vse državne postavodaje. Potom zakonov mora skrbeti država za čistočo nemškega plemena, upostaviti in ohraniti mora kmečki stan in njegovo zemljo ter vrniti delu pesti in pameti njevo nekdanji ugled.

Führer. Adolf Hitler je v borbi za enakopravnost nemškega naroda dosegel zmago. Zato je najvišji predstavnik pravice nemškega naroda. Njegov položaj je po petletnem vladanju zarisan v sledečih treh točkah: 1. Führer narodno-socialistične stranke je vodja nemške države do svoje smrti. 2. Kot vodja države je istočasno državni poglavar, najvišja državna oblast in kot vladni šef osrednji upravitelj vse države. On je državni poglavar in vladni šef hkrati. 3. Führer je najvišji zakonodajalec, vrhovni šef vojaške oblasti in najvišji sodnik. Vsi so odgovorni njemu, sam pa je odgovoren vsemu nemškemu narodu.

Narodno-socialistična stranka. Narodno-socialistična stranka stoji nad državo ter določuje njeno vodilno idejo, svetovni nazor in njeno politiko. Po svojih organizacijah stoji poleg države. Njen vrhovni vodja je Adolf Hitler in je hkrati vodja države, strankini funkcionarji so po možnosti vodje državnega aparata ali imajo nanj odločilen vpliv. (Tako predvideva n. pr. novi občinski zakon, da je imenovani župan sicer neodvisen od imenovanih občinskih svetovalcev, a navezan v gotovih zadevah na mnenje krajevnega vodje stranke.) V tem, da stranka vodi državo v svetovno-nazornem in političnem pogledu, je zajamčena med njima enotnost. Stranka ima svoje naloge v tem, da prinaša in zbira pobude in misli, da čisti in pojasnjuje in da vodi. Država pa je uresničeno in zavarovano narodno občestvo. Stranka je izbor borec in voditelj iz naroda, država pa je domovina nemškega naroda.

Narodno-socialistična država. Vrhovno načelo državne uprave je „Führerprinzip“, po katerem se odgovorni vodje državnega aparata imenujejo po Führer-ju. Po tem nemška država ni niti monarhija niti republika niti oligarhija (vlada nekaterih), marveč povsem novo ustrojena. Država služi narodu. (Po narodno-sociali-

raztrgati; ali niti za trenutek ni pozabil, da lice nasprotnik storiti isto.

Nikdar ni napadal, da ne bi obenem mislil na obrambo. Buk je zastonj poskušal započiti zobe v vrat svojega smrtnega sovražnika. Kamorkoli je hlastnil po mehkem telesu, povsod se je srečal z odprtim Špičevim gobcem; zobje so zadeli ob zobe in kmalu je imel ustnice vse razmesarjene, da mu je lila kri iz njih. Zaganjal se je neprestano vanj in ga hotel od strani popasti za snežnobelo grlo; ali vselej ga je Špic ugriznil in nato odskočil. Tako sta se rvala precej časa.

Špic je stal še čvrsto, na nogah in ni bil nič ranjen, ko je bil Buk že ves krvav in je komaj še lovil sapo. Ves ta čas so psi okrog njiju stali nepremično in čakali, kateri jim pade kot žrtev.

Ko je Buk opešal, je jel Špic napadati in Buk se je mogel le stežka obdržati na nogah. Enkrat se je celó opotekel in krog šestdesetih psov se je pomaknil za korak naprej. Ali vstal je in krog se je spet ustavil in čakal.

Zdaj je mogla pomagati samo še zvijača. Buk se je pognal proti Špicu, kakor da bi ga hotel popasti za grlo; v zadnjem hipu pa se je sklonil prav do sneženih tal ter z močnimi zobmi stisnil Špičevo levo sprednjo nogo.

Zahreščale so kosti, razlegel se je grozen krik in Špic je imel le še tri zdrave noge. Nato se je Buk trikrat zagnal vanj, da bi ga podrl na tla, pa se mu ni hotelo posrečiti; zato se je še enkrat poslužil zvijače in mu zdrobil desno sprednjo nogo.

Temni krog z zarečimi očmi in dolgimi jeziki se je začel ožiti in Špic je dobro vedel, kaj to pomeni

stičnem programu so samo Nemci polnovredni državljani in poleg njih po novejši formulaciji tudi člani nemškemu plemenu sorodnih ljudstev, bivajočih v državi. Židje so samo gostje nemške države ter veljajo zanje zakoni za tužce.) Država je enotno vodena, ker je njen poglavar istočasno vodja stranke in zakonodajni poslanec nemškega ljudstva.

Nemška zvestoba in čast. Najgloblja vsebina nemškega narodnega občestva pa je v nemški časti. Čast nemškega naroda tirja zvestobo. Zvestoba je uresničenje narodne časti. Kdor greši proti zvestobi do naroda, države, Führer-ja, stranke ali sorojakov, ni več vreden, da živi v narodni družini. Zakoni novega civilnega prava naj uresničijo novi red občestvenega nemškega narodnega življenja. Kdor greši nad narodom, državo, Führer-jem, stranko ali sorojaki, bo moral nositi posledice, ki jih bo predpisoval za nezvestobo novi nemški kazenski zakon.

Dodatna pripomba k zadnjemu odstavku. „Kazenski zakon bo čuval nad narodno zvestobo,“ ta stavek srečujemo v novejši dobi. Uzakonjenja so mu želeli med drugim tudi že sudske Nemci, ko so tirjali kazen za narodno nezvestobo in odpadništvo. Programu narodno-socialistične stranke odgovarja, če narodne manjšine obsvoji zvestobi do Führer-ja in države želijo sličnega potrdila zvestobe svoji narodnosti, kakor to predvideva bodoče civilno in kazensko pravo velike nemške države za veliki nemški narod. Novo nemško življenje v državi je veličastna priča za to, da stoji zvestoba do Führer-ja in Velike Nemčije na fundamentu zvestobe dolastnega naroda.

Domače novice

Dogodivščina v Podjuni.

Dohtar Luka je bil nujno klican k bolnemu konju nekega posestnika. Ko konja pregleda, naroči mlademu hlapcu, naj pride po zdravila. Došlemu da rumen prašek z naročilom, naj s pomočjo papirnate cevke z močjo vpihne ves prašek skozi konjski gobec v sapnik. Črez dobre pol ure prihiti hlaček ves zasopljen hkrati pa v obraz ves rumen pred dohtarja. „Za božjo voljo, kaj se je pripetilo?“ vpraša dohtar ves začuden, „ali naročila nisi izvedel?“ — Nato hlaček jeclja: „Seveda sem vas ubogal, ppa je konj pprej ppilnil!“

Zapovedi za pešce. Že smo priobčili zapovedi, ki veljajo za kolesarje in voznike. Ker stopi s 1. julijem v veljavo nemški cestni prometni red, nadaljujemo danes z zapovedmi, ki veljajo za pešce. Če nosijo s seboj predmete, ki lahko ovirajo promet, morajo hoditi na skrajni desnici. Kjer obstojajo posebne poti za pešce, se morajo posluževati teh. Za podeželske prilike posebej velja določba, da na javnih cestah ne smejo nositi nezavarovanih kos in da so pri nošnji ostrih predmetov skrajno previdni. Lestve, ki pri trganju sadja ali drugih

in da zanj ni rešitve. Že je čutil vročo sapo težko dihaajoče tolpe in slišal grozno grčanje okoli sebe.

Zdaj so obstali vsi nepremično, kakor da so okameneli; zakaj Buk svojega posla še ni dokončal. Ko je poslednjič skočil na nasprotnika, se Špic ni mogel niti izogniti niti braniti. Črni krog volčjih psov se je izpremenil v črno liso na snegu, ki ga je obseval mesec, in pod to liso je izginil Špic. Buk je stal nekoliko vstran in opazoval prizor. Divja zver v njem je bila zadovoljna; saj je v boju zmagal.

IV.

„Torej, kaj sem dejal? Ali nisem govoril resnice? Buk je za dva vrage,“ je menil France drugo jutro, ko ni bilo Špica od nikoder in je Buk ves v ranah prišepal v tabor. Potegnil ga je k ognju, da bi videl, kje je treba pomagati.

„Toda Špic se je gotovo boril kakor sam zlo-mek,“ je trdil Peter, ko je ogledoval rane in praske na Bukovem telesu.

„In Buk ko dva zlomka,“ je trdil France svojo. „Zdaj pojde vsaj hitreje in ne bo večnega prepira, ker ni Špica.“

Medtem ko je Peter nakladal sani, je France vpregel pse. Buk je šepal na mesto, kjer je bil poprej Špic kot vodnik vprege. Ali France se ni zme-nil zanj in je postavil na Špičevo mesto Pusta, ki se mu je zdel izmed vseh najzmožnejši. Kakor da je pobesnel, je planil Buk proti Pustu, ga pahnil, da je odletel v sneg in stopil na njegovo mesto.

„Kaj šmenta vidim?“ je zaklical France ves v čudeh. „Umoril je Špica in zdaj misli za njim de-dovati. Poberi se mi!“

prilikah segajo na cesto, morajo biti označene z rdečo zastavico, v noči pa morajo biti odstranjene.

Cene za sadje in zelenjad. Celovski urad za nadzorovanje cen je odredil sledeče: Vrtne jagode in ananas se prodajajo po RM 1.20, gozdne jagode po 53 pfenigov. Zelenjad v prodaji na drobno: zelen grah do 50, rabarbara do 43 pfenigov za kg, korenje do 10 pf za zvezek, solata v glavicah 1. vrste do 10, 2. vrste do 6 pfenigov komad, kapus do 52, kolerabe do 42 pf za kg.

Položnice prilagamo danes našim cenj. naročnikom, ki so v zaostanku ali nimajo lista plačanega vsaj za četrtletje naprej. Pričakujemo, da bodo naročniki storili svojo dolžnost napram listu!

Splošna, časovno omejena delovna služba stopi s 1. julijem t. l. za vse nemške državljane v veljavo. Po njej so obvezani vsi državljani, da prevzamejo za prehodno dobo delo, ki jo bo v okvirju nujnih in važnih delovnih načrtov poverjeno. Službo bodo vršili na podlagi redne delovne pogodbe in sprejeli zaslužek, kakoršnega imajo pri svojem rednem poslu. Vpokliče pa se samo omejeno število državljanov.

Še o kmetijski organizaciji. Na ozemlju bivše Avstrije so ustanovljene — kakor smo zadnjič poročali — tri deželne kmečke zveze in sicer ena za Tirolsko in Solnograško, druga za bivšo Gornjo in Nižjo Avstrijo ter Dunaj in tretja za Štajersko in Koroško z nazivom „Južna marka“ (Südmark). Sedež kmetijske zveze, kateri pripadajo tudi naši kmetje, je odslej v Gradcu. S tem sta deželna kmetijska organizacija s sedežem v Celovcu in koroška kmetijska zbornica razpuščeni. Pač pa je prideljen koroškemu vodstvu nar. soc. stranke agrarno-političen urad, ki ga bo vodil dosedanji vodja kmetijske organizacije Ferdinand Kernmaier. Urad ima svoj sedež v poslopju bivše kmetijske zbornice v Celovcu. Četudi je kmetijska zbornica razpuščena, ostanejo v njenem poslopju še sledeči kmetijski uradi: 1. deželni urad (Landesstelle), kateremu je poverjena ureditev kmetijskih dolgov in akcija za utrditev posestev, 2. živinorejski urad (drugi je v Špitalu ob Dravi) z živinorejskim referentom na čelu, 3. poljedelski urad (tudi v Špitalu in pozneje še v Šmohoru), 4. urad za sadjarstvo in vrtnarstvo (tudi v Špitalu in Wolfsbergu) ter 5. urad za kmetijsko knjigovodstvo. Vodilni uradniki bivše kmetijske zbornice bodo učlenjeni v deželno kmečko zvezo, katere koroški odsek vodi dosedanji zbornični prezident Anton Supersberg.

Koliko smeš imeti denarja pri izpotovanju? Prometna pogodba, sklenjena med Nemčijo in Jugoslavijo, je s tekočim tednom stopila v veljavo tudi za ozemlje bivše Avstrije. Po njej je dovoljeno pri izpotovanju v Jugoslavijo nositi seboj največ 400 mark, za kar pa je treba posebnega dovoljenja potnih uradov in deviznih bank. Denar ne sme služiti trgovskim svrham. (Na podlagi sličnih pogodb se sme imeti pri izpotovanju v Italijo 400, na Ogrsko 300, v Bolgarijo 300, v Čehoslovaško 350 mark.) Ni pa več dovoljeno nositi seboj v Jugoslavijo, Italijo ali Ogrsko inozemski denar do vrednosti 20 mark. — Prepovedan je uvoz bivših avstrijskih bankovcev in novcev na ozemlje nemške države.

Deželno mesto dobi spet gledališče. Minister dr. Goebbels je prenakazal pokrajinskemu vodstvu v Celovcu svoto 150.000 mark za mestno gledališče. Tretjina svote je namenjena prenovitvi poslopja in opreme, dve tretjini za tehnični aparat. Gledališče so zaprli vsled pomanjkanja javne podpore pred 8 leti in se je v njegovem prostoru došlej nahajal mestni kino. Vest o zopetni obnovitvi mestnega gledališča je vzbudila v deželi veselo preseñčenje.

Letošnji slovenski maturanti. Na celovski gimnaziji so letos maturirali med drugim sledeči dijaki: Kraiger France (Strpna ves pri Šmihelu), Mörtl France iz Drevlj pri Zahomcu (z odliko), Ovnič Valentin iz Pliberka, Prajnik Jože iz Dobrle vesi, Sorgo Maks iz Bistrice v Rožu (z odliko), France Warum iz Zg. Brovelj pri Ledenicah (z odliko), Janez Wieser iz Slov. Plajberka (z odliko), Lexe Valentin iz Sel.

Bilo srečno! V nedeljo 19. t. m. se je v cerkvi sv. Krištofa v Ljubljani poročil trgovec France Schnabl iz St. Ruperta pri Celovcu z gospico Miro Pfeifer-jevo. Ženin je sin znanega vrlega trgovca-Slovenca in sam trgovec v Ljubljani. Poročni prič sta bila Ivan Wiegeler, trgovec, in poročnik v. r. Franc Wiegeler, oba iz Trsta, rodop. s slovenske Zile. Med svati sta bila tudi ženinov in nevestin oče ter seveda znani zilski humorist Cvetko. Mlademu paru obilo blagoslova!

Izpred Golice. (St. Jakob i. R.—Št. Jakob v Rožu.) Jozej Sticker, pd. Strnišč v Gorinčičah pri Št. Jakobu in večletni marljivi blagajnik našega prosvetnega društva, si je izbral za družico skozi življenje Kranjčevu Gusto in jo vodil v nedeljo 19. junija pred poročni oltar. Obema želimo obilo sreče in blagoslova in da bi vzajemno sledila vzo-

rom, za katerimi sta doslej stremela! — Sicer mi Šentjakobčani prav pridno havzjemo. Grunt ob Dravi in pod Golico nas močno priklepa nase, da stalno zaostajamo s poročili v našem listu. V nove državne razmere smo se docela uživali in pričakujemo predvsem gospodarskega zboljšanja. Delavcev-brezposelnikov ni več. Mnogo je zaposlenih pri zidavi novih carinarnic v Svatnah in v bližnjih Podgorjah, precej pa jih je odrinilo gradit ceste v Meljski in Zilski dolini. Naša polja so zaenkrat dobro zastavljena in se obeta dobra letina. Minulo soboto nas je sicer iznenadila toča, a brez večje škode. — Na binkoštni ponedeljek je naše društvo na svojem odru uprizorilo veseloigro „Lesena peč“. Igra sama vsebinsko ni zaokrožena, igralci pa so se dobro znašli v svojih vlogah. Zlasti Kokalj in Andrej sta ugajala s posrečenimi kretnjami in gladko besedo. Pravo slovensko dekle je bila točajka Pepca, le pri komisarju bi si želeli več odločnega nastopa. Ostale, po večini mlade igralce smo občudovali vsled njihove korajže in bodo nekoč nedvomno dobri igralci našega odra. — Mladinski jezikovni tečaj, katerega je društvo vodilo in ga je obiskovalo preko 30 otrok, je bil predčasno zaključen. V jeseni ga po vseh prilikah spet otvorimo.

Zell—Sele. V prvi polovici mesca junija t. l. je pri Gregcu neznan zlikovec skozi okno ukradel zavoj, v katerem se je nahajalo za približno 58 S poštних znamk in sicer na tukajšnji poštni odpravljalnici (Postablage). Ubil je šipo in se stegnil po zavoj, najbrže v nadi, da se v njej nahaja denar. Iz zavoja je vzel znamke, druge papirje pa pustil v njem in ga vrgel nedaleč od vasi proč. — Končno smo vendar enkrat dosegli, da se je pričela gradnja ceste na Kot in regulacija potoka na Kotu. Tudi z delom za carinarnici na Zvrhnjih Bajtišah in v Selah so ta teden pričeli. Upanje je, da bodo tod vse brezposelne delavce mogli zaposliti in jim dati potrebnega zaslužka. — V celovski bolnišnici je na posledicah vnetja slepiča umrl 16letni Mirko Travnik, sin kočarja na vrh Šajde. — Vreme imamo sedaj krasno in upamo, da se bo letos tudi pozivil poset tujcev. Prav posebno vabimo naše znance, da nas posetijo in si ogledajo lepe Sele. Za dobro in solidno postrežbo in če treba tudi za prijetno prenočišče bo kakor nikdar poskrbela gospa dr. Jugova pri „Mažeju“. — Pretekli ponedeljek smo obhajali pri nas poroko pd. Majarjeva Florjana in Šimejeve Micke. Dan navrh pa poroko Franca Januš ter pd. Zvrhnje Dvojakove Nanije. Slednja je bila zvesta in marljiva članica tuk. Marijine družbe. Vsem zakoncem želimo prav obilo sreče.

V Selah spet straši zverina. Pravijo ji medved, videla sta jo nek pastir in gozdar, novica o njej pa je prerajžala že vse liste od Celovca do Berlina. Baje domuje zver pod Košutnikom, kjer je raztrgala ovco in dvoje jagnjet. Mora biti salamsko navihana in „kunštna“ žival, da obišče naše Selane in Obirčane samo v času sezone. Sajle misli, da bo privabila še mnoge izletnika in letoviščarja v svoj gorski kot in tako ubogim gorskim kmetom pripomogla do par tako zaželjenih pfenigov. Naj torej strašna zverina le še straši naprej, dokler je naš selski Lojze ne užene s svojim poročilom o resnici.

Sittersdorf—Žitara ves. Dne 13. junija sta se v tukajšnji farni cerkvi poročila g. Jožef Kommitter, pd. Rebernik v Krejancih pri Galiciji, in Tilka Mihevc, pd. Kosova v Žitari vesi. Mi se pridružujemo besedam preč. g. župnika v. Weissa, kateri so se na ženitnini pri Rutarju nevesti zahvalili za vse, kar je storila za povzdigo službe božje in domačega društva. Hkrati častitamo lepi Rebernikovi kmetiji, ki je dobila tako gospodinjjo. Če je dopisnik iz Škocijana nedavno pohvalil svojo nevesto, da je nekoč igrala Miklovo Zalo, omenjamo mi o naši, da je igrala v isti igri vlogo Almire. Mlademu paru mnogo sreče! — Veliko gospodarsko poslopje pri pd. Drobežu, katerega je požar 1. aprila t. l. uničil, je spet postavljeno. A mi Žitarovci se sedaj le ne moremo več ponašati, da v naši vesi, ki ima 30 števil, že sto let ni bilo požara. — Novo državo in vlado smo sprejeli z navdušenjem. Posebno zadovoljni smo Slovenci, ker nam je oblast vrnila vsled neke pomote pod komisarično upravo postavljeni društveni dom in društveno premoženje. Če premislimo, ugotovimo neke sorodnosti med našim mišljenjem in narodnim socializmom. Oba se borita proti oni modi, ki se je ponekod tako zelo razpasla in jo je bivši predsednik prosvetne zveze odel v krilatico: Im Stalle geboren, im Stalle verdorben, im Stalle gestorben!

Nova dodelitev davčnih občin. Z razpustom davčnega urada v Rožeku v letu 1922 so bile občine Loga ves, Kostanje in Vrba dodeljene davčni administraciji v Celovcu. S 1. julijem se navedene občine dodelijo finančnemu uradu v Beljaku. Davkoplachevalci navedenih občin bodo torej odslej plačevali svoje davke na finančni urad v Beljaku, deželne realne davke pa še naprej nakazovali na deželni urad v Celovcu.

NSV (Narodno-socialistična ljudska blaginja) budi socialno čustvovanje ljudstva in skrbi za družino, mater in otroka. Postani torej njen član!

Drobiž. Znižane so cene pšenične in ržene moke in sicer za pšenično moko 1. vrste za 25 pf in druge vrste za 17 pf pri 100 kg, za rženo moko pa za 33 pf. Razlika cene za rženo 1. in 2. vrste mora znašati 4 RM pri 100 kg. — Določene so lesne cene. — Malo pecivo (male žemlje) se sme v gostilnah prodajati po 5 pf. — Pri nekaterih vrstah mesa je v času sezone dovoljen nameček 13 pf k določeni ceni. — Zimski semester avstrijskih visokih šol se prične 1. novembra in traja do 28. februarja. Vpisovanje je od 20. oktobra do 15. novembra. — Pouk na koroških kmetijskih šolah se prične 15. oktobra in traja do velike noči. Prošnje je treba vložiti do 15. avgusta. — V Wolfsbergu je bival vodja SS-oddelkov Himmel in imel o priliki kresovanja nagovor. — Pri Kranjski gori se je ponesrečil nemški avtobus iz Vrbe. Zavozil je med zavorne droge na progo, vlakovodja je na klice domačinov ustavil vlak tik pred avtom. — Pogorelo je poslopje gostilničarja Smolniga v Tinjah. — V Šmohoru so prijeli dva nevarna vlomilca, Arbeiter-ja in Münzer-ja. Slednji je skušal ubežati in je bil ustreljen. — Dobrlaveška občina je razveljavila častno občanstvo Dollfuss-a, Fey-a in Starhemberga. — Na 171 drž. srednjih šolah Vzhodne marke se je lani šolalo 42.517 dijakov. — Tekom poletja obišče Koroško 26 izletniških KdF-vlakov z okroglo 30.000 osebami iz starega rajha. — Na pravni fakulteti dunajske univerze je pravni referent dr. Liedermann v predavanju o zakonu dednih kmetij označil za Vzhodno marko obseg 13 johov zemlje kot najnižjo velikost dedne kmetije. Potrebni so seve še drugi predpogoji (glej članek zadnje številke). — V Sloveniji je umrl pesnik Radivoj Peterlin Petruška.

Naša prosveta

Narod-velikan.

Ste videli, prijatelji, zeleni mecesen sredi planine? Kako čudovito poganja v dvojno smer! V zemljo se je vsesal, s koreninami razril zemljo na globoko in široko, lomil skale in odrival peščenino, da v globinah črpa življenjski sok ob skritih virih. Nad tem tajnim, neumornim snovanjem v zemlji sili življenje navzgor v svet, v drevje in vejevje, v listje in cvetje. Prihrumijo viharji, pribučijo burje, mecesen v planini se pripogiba h tlom, neurje ga oropa listja in cvetja, golo strmi drevo v mrzli, zimski svet. A vsako vigrad se v mecesnu dramu novo življenje in spet se ponavlja čudež brstja in cvetja in divje borbe z viharjem in mehkega ljubkovanja s soncem. Planinskega mecesna ne ukloni nihče, presilno je objelo njegovo korenje zemljo in skalo v globinah.

Prijatelji! In vas je strah?

Naš narod je podoben mlademu planinskemu orjaku. Tisočletna slovenska zgodovina vendar ni življenje, ki je bilo in ki ga ni več. Globoko in duši in značaju slovenskega ljudstva skrito se je to življenje pred nami v tisočih koreninah razpredlo po Zili in Rožu in Podjuni, ob Dravi in jezerih naših. Našim očem nevidno je njegovo snovanje, a ob njem se lomijo skale in se umika peščenina, ko srka sveži sok ob skritih virih in vrelcih. Naši možje: v davni slovenski gorotanski vojvode in knezi, Serajnik in Mirko, Majar in Jarnik, Ahacelj in Slomšek, Janežič in Einspieler, Grafenauer in še stoteri drugi velikani izza stoletij do danes! Dosedanje naše narodno življenje: slovanska demokracija izpred gosposvetskega prestola, stoletna

kmečka borba proti vpadajočim sinovom polu-meseca, upori naših prednikov proti krivični tlaki in neznošni desetini brezobzirne gosposke, stoletno kljubovanje kulturnemu nasilju, neizvojevani boji za enakopravnost slovenskega naroda na Koroškem! Naši tisočletni vzori: Bog, dom, grunt, narod! — Da je vse to naše nekdanje in ni več o njem sledu? Kaj še, prijatelji! Na tisočih koreninah rastemo mi, na koreninah, ki so se v tisočletju zarile v globine in nasilno odpravljajo skalovje in pečevje! Tudi pri narodu je prvo ono življenje, ki je pri koreninah v zemskih globinah, nevidno, skrito očem, vendar silovito in uporno. Iz naroda pred nami rastemo in cvetemo mi v današnji in jutrišnji dan. In če bi neurje mecesen v planini oropalo zelenja in krasote, življenje ob koreninah je neusahljivo in nezmagljivo in v novi vigradi bi narod vnovič vzbrstel in vzcvetel.

Prijatelji! In vas je strah?

Kako morete slepo misliti, da bi bilo zaman tisočletno slovensko hotenje in hrepenenje za soncem svobodnega kulturnega razvoja? Da bi bili zaman živeli tisoči velikani pred nami in bi tisočletni vzori ne bili i za nas večno-mladi vir slovenske življenjske sile? Kaj še, prijatelji! Nikdar in nikoli ni in ne more biti življenje na svetu samo kruta šala krutega šaljivca!

Ti in jaz sva narod. Naravni zakon je, da mora še suho, odpadajoče listje gnojiti novo rast. Midva pa bodiva deblo, uporno in silno, in nekoč korenina, da se še ob nama razraste narod-velikan!

ro.

V društvih v Pliberku in Globasnici so podajali letni račun v nedeljo 19. t. m. Zbrala se je mlada garda slovenske okolice pliberškega mesta v svoji dvorani in z zadovoljstvom beležila dovršeno prosvetno delo. Njeno društvo se sme ponašati, da je prvo uvedlo redne mesečne sestanke, ki so našli med ljudstvom rastoč odziv in zanimanje. Tudi nikakor ni zaostajalo po številu oderskih prireditelj ter se sme danes ponašati z dvema tamburaškima zboroma in dobro izvežbanim moškim in mešanim pevskim zborom. Še poslovanje knjižnice ni zaostajalo za drugimi leti. Lažje je bilo sledečemu govorniku pokazati veličino novega časa, ker so društveniki sledili velikemu razvoju še izza rednih mesečnih shodov. Volitve so potrdile stari odbor, ki bo nedvomno uspešno posegel v prosvetno tekmo s sosednjimi društvi. — Popoldne istega dne so zborovali globaški prosvetaši. Šoštarijeva velika soba se je kar napolnila z radovednimi gospodarji, fanti, dekletji in materami. Saj je še tolikanj nerešenih vprašani, ki čakajo odgovora. Poročilom je sledil govor zvezinega zastopnika, ki je med drugim ponazoril naše stališče do narodno-socialističnih organizacij v deželi in državi z besedami: „Lojalno hočemo vršiti našo državljansko dolžnost in hočemo sodelovati v vseh organizacijah narodnega socializma — izvzemši militantnih skupin SA in SS, ki so zbog svojega posebnega značaja pridržane nemškemu rojaku — a samo pod pogojem, da učenitve v le-te organizacije nikakor ne pomeni izčlenitve iz slovenske narodne družine in da v ničemer ne ovira našega sodelovanja v slovenskih narodnih organizacijah. Za svojo slovensko narodnost in našo narodno pravico smo pripravljene nositi tudi najtežje žrtve.“ — Novi odbor z mladim Rajkom Greiner-jem na čelu bo po sklepu zborovalcev vodil prosveto nove sezone.

Občni zbori in prireditve. V nedeljo 10. julija ima šentvidska „Danica“ ob 3. uri pop. pri Voglu v Št. Primožu svoj letni zbor s poročili, govorom zvezinega zastopnika, kritkim priporom ter volitvijo. Sodeluje pevski zbor. — V nedeljo 17. julija je dopoldne po sv. maši občni zbor žitaraveške „Trte“ pri Rutarju s poročili in predavanjem. Popoldne istega dne pa podaja svoj letni račun šentlipško prosvetno društvo. — V nedeljo 24. julija je „Slovenski dan“ v Globasnici. Na sporedu nastopi moški in mešanega zbor, treh združenih tamburaških zborov, trije prizori in govor. Nato igra šmihelska godba v razvedrilo. Prireditelji pričakujejo na ta dan vso Podjuno.

Umetne oči

izdelujemo po naravi za naše pacijente
F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden, v Celovcu, Hotel Sandwirt dne 2. julija 1938

Gospodarski vestnik

Kmetje, pomagajte si s strojnimi zadrugami! Mnogokod tožijo vsled pomanjkanja poslov in si belijo glave, kako bodo odslej zmogli delo na polju, travniku, hlevu in drugod. Marsikako delo bi lahko bilo olajšano s pomočjo kmetijskih strojev, a kateri kmet si more sam nabaviti dražje mehanično orodje. V teh primerih mnogokrat pomaga združen nakup kmetijskih strojev. Česar sam ne zmoreš, boš morda zmogel vzajemno z drugimi, pomagano pa bo vsem. Zakaj se ne bi poslužili ugodnosti razmeroma nizkih cen za kmetijske stroje? Treba je samo malo složnosti med sosedi in dobre volje.

O slinavki in parkljevki v naši deželi. Bo resnica, da se bomo nevarne živinske kuge mogli ubraniti samo s podvojeno pazljivostjo. V Avstriji so z junijem ostale samo še Štajerska, Koroška in Tirolska kuge proste. Začetkom junija so zabeležili v vsej deželi okuženih 306 kmetij v 80 občinah. Najbolj prizadeta je pokrajina pod Donavo, njej sledi bivša Gornja Avstrija, nato Gradišćanska, Predarlška in Solnograška. Živinodravnik opozarjajo, naj so živinorejci pri nakupu in negi živine skrajno pazljivi.

Slabe travnike naj bi po prvi košnji dobro pognojili in preorali za zeleno koruzo (furo), tako svetujejo strokovnjaki. Oranje travnikov v poletju je uspešnejše od onega vigradi ali jeseni. Korenje raznih plevelnih rastlin je nekoliko izsušeno in mu ni za novo rast na razpolago dovolj hranilnih sokov. V poletju sicer ni mraza, ki bi grudo zdrobil in kepe zrušil, a to delo lahko opravimo z brano in valjarjem. Vsekakor je naš večji trud poplačen z bogatim krmskim pridelkom in se nam ni treba hudovati nad čemernim pridelkom otave.

Praktičen in poceni barometer si lahko pripravimo sami. Vzemimo izgorelo električno žarnico. S kleščami previdno odstranimo njen vršiček, da nastane majhna jamica. Nato jo držimo pod vodo, da se napolni, nakar obesimo žarnico za vrstico na primerenem prostoru tako, da je jamica obrnjena navzdol. Dokler ostane zračni pritisk nespremenjen, voda ne odteka iz jamice. Čim pritisk pade — to se zgodi pred dežjem — začne iz žarnice kapljati voda. Kapljice se ustavijo, kakor hitro se pritisk zviša, kar pomeni spet lepše vreme.

Muhe v hlevih preganjajo z modro svetlobo. Z apnenim mlekom, kateremu smo pridali nekoliko modre barve, namažemo vsa okna. Modra svetloba muhe utruja in odganja. Kmetje, ki so navedeno sredstvo preizkusili, trdijo, da vpliva modra svetloba ugodno na živali. Bolj so zdrave, rajše jedo in trdnje spijo, pridobivajo na teži in lažje okrevajo v boleznih. Torej: modro svetlobo podnevi in modro luč ponoči!

Jajčje lupine zapirajo steklenice boljše od običajnih zamaškov. Ko smo steklenice napolnili, jih pokrijemo z lupino, ki mora biti brez razpok, in steriliziramo v vroči vodi. Kakor hitro se steklenice ohladijo, se strdi tudi mali ostanek beljakovine, ki se nahaja na notranji lupini, in zapre steklenico neprodušno.

Celovski trg minulega tedna. Krave 57—74, klavne krave 30—43, prašiči 1—1.13, plemenski 1.33—1.53 pi za kg žive teže. — Pšenica 28—29, rž 21.33—22.66, ječmen 19.33—22.66, oves 19.33 do 20.66, ajda 17.33—18.66, koruza 13.66—18.66, sladko seno 8—10, kisle 4—6, slama 5.33—6 mark za 100 kg, grah 54—67, leča 54—67, fižol 30—40, krompir 28—30 pi za kg, sirovo maslo 2.13—2.93, prekajena slanina 2.14—3.46, sirova 1.80—1.87, svinjska mast 1.73—2, jajca 8, kokoši 2—2.60, trda drva, kratka 2.66—3.33, mehka 2—2.66 mark za k. meter.

Zanimivosti

Kako v Indiji pobirajo davke. Menda je povsod tako, da ljudje davkov ne plačujejo preradi in da morajo oblasti zato uporabljati pri iztirjanju večjo ali manjšo strogost. Takole si je vedel pomagati maharadža v indijskem Hajderabadu: Njegovi davčni eksekutorji odvedejo zamudnike davkov na prosto polje in jih privežejo ob sramotni steber. Reveži morajo tam prebiti nagl ves dan na pekočem soncu, zraven njih pa leži v šotoru eksekutor in vsake četrte ure sprašuje dolžnika, če mu je vroče. Navadno zaprosijo dolžniki že po prvi uri, naj jih spuste domov, da prinesejo denar.

Psi bernardinci na Himalaji. Znameniti psi samostana sv. Bernarda na visokem alpskem prelazu so izgubili svoje sloveče ime, ki je lani eden psov do smrti oklal neko deklico. Nameravali so

Mark Twain:

KRALJEVIČ IN SIROMAK

18.

Hendon je prišel ravno takrat, ko je Edward bežal in za njim pa John Canty, ki je bil ves divji na „svojega sina“, ker se mu zločin ni posrečil. Hendon se je vrgel na Cantyja. Vnel se je boj na življenje in smrt. Zmagal je Hendon. John Canty je obležal mrtev.

jih odstraniti, a njihov oskrbnik je pregovoril samostanskega predstojnika, da se sme s psmi podati na Himalajo, kjer imajo v višini 5000 metrov francoski menihi samostansko zavetišče. Res je pred dobrim mesecem odplula ladja s tropo psov in oskrbnikom proti Indiji, kjer bodo v nekaj mesecih dosegli svoj novi dom. Nedvomno bodo orjaške in sicer zvesto vdane živali v azijskih višinah dokazali svoje zmožnosti.

Električne ograje. Ameriški farmarji so se dolgo časa bavili s skrbjo, kako naj odganjajo od svojih farm tuje pse in škodljivo zverjad. Končno so se domislili električnih ograj. Okoli farme je potegnena navadna žica, po kateri je napeljan električen tok. Kdor se žice dotakne, ga udari električni tok, da se od udarca in strahu sesede. Zdaj je v Ameriki že okrog 400.000 električnih ograj, ki so priključene na mestno električno omrežje. Najboljša ovira so hkrati, da živina s sosednjih pašnikov ne pride v dotiko z drugo. Tako izostanejo neljube pomote in spori, a tudi kužne bolezni med živalmi se morejo poljubno širiti.

Beli sužnji. Amerika je zaprla svoje meje za priseljence. Kljub temu pa se najde še vedno dovolj ljudi, ki bi radi obogateli v deželi onstran velike luže. Na pomoč jim prihajajo tihotapske družbe, ki razpolagajo z letali, ladjami in avtomobili in katerim se posreči, da spravijo letno v Združene države okroglo 20.000 ljudi. Uboge priseljence prepeljejo tudi zastoni in jim poiščejo celo službo, zakar jim morajo skozi dve leti plačevati 30 odstotkov svojega zaslužka. Da je to suženjstvo priseljencev skrajno neprijetno, si lahko mislimo. Menda je ena petina vseh samoumorov v Ameriki v vrstah belih sužnjevc, ki so svojo željo za bogastvom tako drago plačali.

Živ letalski torpedo. Amerikanci so prekoslili Japonce. Slednji so namreč izumili ladijsko bombo, kateri daje v vodi smer mož, skrit v njej. Naravnava jo proti sovražni ladji, ki je pred nevidnim sovražnikom brez moči in se razleti skupno s torpedom in možem v njem. Amerikanci pa so skonstruirali letalsko bombo, katero vodi v njej zaprti krmar do eksplozije, tik pred njo pa skoči s padalom iz nje in se reši na zemljo. Krmar nosi s seboj tudi gumijast čoln z vodo in živili, da lahko ostanejo na morju več dni.

Vabilo

na

49. redni občni zbor

HRANILNEGA IN POSOJILNEGA DRUŠTVA
V CELOVCU

(Spar- und Vorschussverein in Klagenfurt)
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši v četrtek dne 14. julija 1938 ob 10. uri
dopoldne v poslovnih prostorih v Pavličevi ulici 7
v Celovcu.

Dnevni red:

1. Volitev odbornikov in nadzornikov.
2. Poročilo o letnem računu.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi člane

37

ODBOR.

Gostilno v Št. Jakobu v Rožu daje v najem
Anton Partl, Sine, p. Feistritz im Rosentale. Najemna po dogovoru.

36